

कृषी उन्नती योजनेअंतर्गत राष्ट्रीय तेलबिया व तेलताड अभियान राज्यात सन २०१६ - १७ मध्ये राबविण्यासाठी प्रशासकीय मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: रागते-१२१६/ प्र.क्र.१३२/४अ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक
मंत्रालय विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२
तारीख: २६ मे, २०१६

वाचा :-

- १) शासन निर्णय क्रमांक: रागते-१२१४/प्र.क्र.३१/४अ, दि.०४ एप्रिल, २०१४ व १३ जुलै, २०१५ चे शुध्दीपत्रक
- २) केंद्र शासनाने अभियाना संदर्भात <http://agricoop.nic.in/dacdiviion/NMOOP2014.pdf> या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून दिलेल्या मार्गदर्शक सूचना
- ३) कृषी सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग (गळीतधान्य शाखा), भारत सरकार यांचे पत्र क्र. 6-13/2016- AAP (Coord)/OS, दि. १३/५/२०१६
- ४) कृषी आयुक्तालयाचे पत्र क्र. वि.प्र.२/रा.ग.ते.अ. १६-१७/कृ.आ./प्र.क्र.१/प्र.मा. प्रस्ताव/१३८/१६ दि. १७ मे, २०१६

प्रस्तावना

केंद्र पुरस्कृत एकात्मिक गळीतधान्य, कडधान्य, तेलताड व मका विकास कार्यक्रम राज्यात सन २०१३-१४ पर्यंत राबविण्यात येत होता. केंद्र शासनाने सन २०१४-१५ पासून केंद्र पुरस्कृत एकात्मिक गळीतधान्य, कडधान्य, तेलताड व मका विकास (ISOPOM) कार्यक्रमाऐवजी राष्ट्रीय तेलबिया व तेलताड (National Mission on Oilseed and Oil Palm (NMOOP)) या अभियानाची सुरवात केली आहे. सदर अभियानाअंतर्गत लघुअभियान- १ (तेलबिया), लघुअभियान-२ (तेलताड) व लघुअभियान-३ (वृक्षआधारित तेलबिया) या तीन लघुअभियानांचा समावेश आहे. या अभियानाच्या निधीत, सन २०१४-१५ मध्ये केंद्र व राज्य हिश्याचे प्रमाण ७५ : २५ असे होते. सन २०१५-१६ पासून केंद्र शासनाने केंद्र व राज्य हिश्याच्या प्रमाणात ६०:४० अशी सुधारणा केली आहे.

केंद्र शासनाने सन २०१६-१७ मध्ये, राष्ट्रीय तेलबिया व तेलताड हे अभियान राज्यात राबविण्यासाठी संदर्भाधिन अ.क्र. ३ येथील पत्रान्वये ₹ ९८९०.०१ लक्ष निधीच्या वार्षिक कृती आराखड्यास मंजूरी दिली आहे. सदर वार्षिक कृती आराखड्यानुसार सदर अभियान राज्यात सन २०१६-१७ मध्ये लघुअभियान -१ (तेलबिया) व लघुअभियान-३ (वृक्षआधारित तेलबिया) साठी

राबविण्यात येणार असून लघुअभियान -१ साठी ₹९७५५.०० लक्ष व लघुअभियान-३ साठी ₹१३५.०१ लक्ष नियतव्ययाचा कार्यक्रम मंजूर आहे. सदर निधीमध्ये केंद्र हिस्सा ₹ ५९३४.०१ लक्ष व राज्य हिस्सा ₹३९५६.०० लक्ष आहे केंद्र शासनाने मंजूरी दिलेल्या ₹ ९८९०.०१ लक्ष (अक्षरी रूपये अठ्ठ्याणव कोटी, नव्वद लक्ष व एक हजार फक्त) निधीच्या कार्यक्रमास प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती. त्यासाठी शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय

- १) केंद्र पुरस्कृत कृषी उन्नती योजनेअंतर्गत राष्ट्रीय तेलबिया व तेलताड (National Mission on Oil seeds and Oil Palm) या अभियानांतर्गत लघुअभियान- १(तेलबिया) व लघुअभियान-३ (वृक्षआधारित तेलबिया) अंतर्गत केंद्र शासनाने मंजूर केलेला कार्यक्रम राज्यात, सन २०१६-१७ मध्ये राबविण्यासाठी ₹ ९८९०.०१ लक्ष (अक्षरी रूपये अठ्ठ्याणव कोटी, नव्वद लक्ष व एक हजार फक्त) निधीच्या कार्यक्रमास प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.
- २) केंद्र शासनाने सदर अभियानांतर्गत मंजूर केलेल्या ₹९८९०.०१ लक्ष निधीचा लघुअभियाननिहाय केंद्र व राज्य हिस्सा पुढीलप्रमाणे राहिल.

(रूपये लक्ष मध्ये)

अ.क्र.	उपअभियानाचे नाव	केंद्र हिस्सा (६० टक्के)	राज्य हिस्सा (४० टक्के)	एकूण
१	लघुअभियान - १ (तेलबिया)	५८५३.००	३९०२.००	९७५५.००
२	लघुअभियान-३ (वृक्षआधारित तेलबिया)	८१.०१	५४.००	१३५.०१
	एकूण	५९३४.०१	३९५६.००	९८९०.०१

- ३) राज्य हिश्याच्या जिल्हा नियोजन समितीच्या अखत्यारीतील तरतूदीस प्रशासकीय तसेच वित्तीय मान्यता, संबंधित जिल्हाधिकारी यांचेकडून देण्यात येईल.
- ४) सदर निधीचा विनियोग करताना केंद्र शासनाने सदर अभियानाच्या अनुषंगाने संदर्भाधिन अ.क्र. २ अन्वये केंद्र शासनाच्या संकेतस्थळावर निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचना, दि.१३ मे, २०१६ च्या पत्रान्वये मंजूर केलेला कृति आराखडा विचारात घेऊन, सन २०१६-१७ मध्ये राष्ट्रीय तेलबिया व तेलताड अभियानाचा कार्यक्रम राबवावा. कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर कार्यक्रमापेक्षा जास्तीचा कार्यक्रम राबविला जात नाही, याबाबत आवश्यक ती दक्षता घ्यावी.
- ५) सदर निधी खर्च करताना तो विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/टेंडर नियमावली व नियमांचे /पक्रियेचे /वित्तीय अधिकारांच्या मर्यादेत/ P.W.D. मॅन्युअलचे अधिन राहून/C.V.C.

तत्वानुसार/CAG च्या निर्देशानुसार /प्रचलित शासन निर्णय /नियम/परिपत्रक/तरतुदीनुसार, बजेट व कोषागार नियमावलीनुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अमंलबजावणी यंत्रणानी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत शासन नियम/अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाची राहिल.

६) राष्ट्रीय तेलबिया व तेलताड अभियानाच्या उद्दिष्ट पूर्तीसाठी संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचना विचारात घेवून उद्दिष्टनिहाय सविस्तर मार्गदर्शक सूचना सर्व क्षेत्रीय अधिका-यांना निर्गमित कराव्यात. या सूचना निर्गमित करतेवेळी पुढील प्रमुख मुद्द्यांचा अंतर्भाव करण्याची दक्षता घ्यावी.

- I. सदर अभियानांतर्गत गट प्रात्यक्षिके व अन्य लाभ देण्याकरिता लाभार्थी निवड करताना अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतकरी, अनुसूचित जाती /जमाती शेतकरी व महिला लाभार्थी यांना प्राधान्य देण्यात यावे.
- II. केंद्र शासनाने मंजूर केलेल्या निधीपैकी १७ टक्के निधी अनुसूचित जाती, ८ टक्के निधी अनुसूचित जमाती लाभार्थ्यांसाठी खर्च करण्यात यावा व याबाबतच्या नोंदी स्वतंत्रपणे ठेवण्यात याव्यात. तथापि, अनुसूचित जाती/ अनुसूचित जमाती यांच्यासाठी निधीचे वाटप करताना त्या- त्या जिल्ह्यात त्यांच्या लोकसंख्येच्या प्रमाणात निधीचे वितरण करण्यात यावे, तसेच सदर निधी वितरित केलेल्या घटकांसाठीच वापरण्यात येत आहे, याची दक्षता घेण्यात यावी. अभियानाचा मासिक /तिमाही प्रगती अहवाल केंद्र शासनास सादर करतेवेळी, लाभार्थी लक्षांक साध्यनिहाय माहितीचा अंतर्भाव करावा.
- III. अभियानाची अमंलबजावणी अधिक प्रभावीपणे व परिणामकारकरित्या होण्याच्या दृष्टीने या अभियानांतर्गत प्रकल्पाधारित विकास / विस्तार कार्यक्रम राबविण्यात यावा.
- IV. प्रत्येक जिल्ह्याचा विस्तार व फलोत्पादन आराखडा तयार करण्यात येत आहे. त्यामध्ये या अभियानाचा अंतर्भाव गरजेनुरूप ठेवण्यात यावा.
- V. या अभियानाचे मुल्यमापन त्रयस्थ यंत्रणेकडून (Third Party Evaluation) करून घ्यावे.
- VI. सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये वैयक्तिक लाभ दिलेल्या लाभधारकांची यादी तालुका कार्यालये /पंचायत समिती/जिल्हाधिकारी कार्यालयात लावण्यात यावी. तसेच ती यादी विभागाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात यावी.

७) सन २०१६-१७ मध्ये राज्यात सदर अभियानाची अमंलबजावणी व सनियंत्रण करण्याच्या दृष्टीने निधी आहरण व वितरण करणेसाठी विविध स्तरावरील अधिकाऱ्यांना पुढीलप्रमाणे नियंत्रण तसेच आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे:-

अ.क्र.	स्तर	नियंत्रण अधिकारी	आहरण व संवितरण अधिकारी
१	आयुक्तालय स्तर	संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, पुणे	सहाय्यक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२	विभाग स्तर	संबंधित विभागीय कृषि सह संचालक	संबंधित विभागीय कृषि सह संचालक कार्यालयातील लेखाधिकारी
३	जिल्हा स्तर	संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयातील लेखाधिकारी
४	उप विभागीय स्तर	संबंधित उप विभागीय कृषि अधिकारी	संबंधित उप विभागीय कृषि अधिकारी
५	तालुका स्तर	संबंधित तालुका कृषि अधिकारी	संबंधित तालुका कृषि अधिकारी

८) केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे या योजनेचा आर्थिक व भौतिक प्रगतीचा मासिक अहवाल प्रत्येक महिन्याला ५ तारखेपर्यंत केंद्र शासनाला तसेच राज्य शासनाला सादर होईल, व सदर अहवाल केंद्र शासनास सादर करताना त्यामध्ये महिला शेतकरी, अनुसूचित जाती शेतकरी व अनुसूचित जमाती शेतकरी यांच्यासाठी निर्धारित केलेले भौतिक / आर्थिक लक्षांक व साध्य याबाबतची माहिती वेगळ्याने सादर होईल, याबाबत दक्षता घेण्यात यावी.

९) सदर शासन निर्णय मा. अपर मुख्य सचिव (कृषि) यांच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०५२६१४५२५०७४०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(उ. म. मदन)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. आयुक्त कृषि, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (५ प्रती)
२. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, पुणे
३. संचालक (फलोत्पादन), कृषि आयुक्तालय, पुणे
४. सर्व संचालक / सहसंचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१

५. विभागीय आयुक्त (सर्व)
६. जिल्हाधिकारी, (सर्व)
७. सर्व सन्माननीय विधीमंडळ सदस्य
८. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, (सर्व)
९. विभागीय कृषि सहसंचालक (सर्व)
१०. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व)
११. कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
१२. जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व)
१३. मुख्या लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, (सर्व)
१४. व्यवस्थापकीय संचालक, कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित, आरे, दुग्ध कॉलनी गोरेगाव (पूर्व), मुंबई-६५
१५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, शास्त्रीनगर, अकोला.
१६. सहसंचालक लेखा व कोषागारे, संगणक कक्ष, नवीन प्रशासकीय भवन, पाचवा मजला, मंत्रालयासमोर, मुंबई
१७. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता / लेखा परिक्षा) महाराष्ट्र १/२, मुंबई / नागपूर
१८. महालेखाकार (स्थानीय निकाय लेखापरिक्षा व लेखा), प्रतिष्ठा भवन, १०१ महर्षी कर्वे मार्ग, मुंबई-४०० ०२०
१९. नियोजन विभाग (कार्यासन - १४३१ / कार्यासन - १४४४), मंत्रालय, मुंबई - ३२
२०. वित्त विभाग (व्यय-१) / अर्थसंकल्प - १३
२१. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग / आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
२२. ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२३. सर्व सह सचिव / उप सचिव / अवर सचिव / कक्ष अधिकारी (फक्त कृषी), कृषि व पदुम विभाग
२४. मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
२५. मा. राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
२६. निवडनस्ती (कार्यासन-४अ, कृषी व पदुम विभाग)